

Teatrele populare și muncitorești în noua stagiune

Între 23 și 29 septembrie s-a desfășurat în municipiul Focșani microstagiunea teatrelor populare și muncitorești. Organizatorii — Consiliul Culturii și Educației Socialiste, Consiliul Central al Uniunii Generale a Sindicatelor și Comitetul pentru cultură și educație socialistă al județului Vrancea (președinte, Georgela Carcadia) — au avut în vedere nu numai trecerea în revistă a unor spectacole, rod al strădaniei colectivelor respective, ci și o sinteză a rezultatelor obținute de cele mai valoroase formații teatrale participante la cea de-a patra ediție a Festivalului național „Cîntarea României”. Spectacolele au fost alese în funcție atât de criteriul orientării tematice — lucrări dramatice închinete marilor evenimente ale acestui an: aniversarea Revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă de la 23 August 1944 și cel de-al XIII-lea Congres al Partidului Comunist Român —, cât și, firește, de criteriul calității artistice.

Teatrele populare și muncitorești au cunoscut în ultimii ani o remarcabilă dezvoltare; astăzi există 92 de asemenea colective cu stagiune permanentă, armonios distribuite în toate județele. Este o dovadă a caracterului stimulator, precum și a cadrului larg democratic pe care Festivalul național „Cîntarea României” îl asigură talentelor din rîndul tuturor categoriilor de oameni ai muncii, indiferent de profesie, de vîrstă sau de naționalitate.

La microstagiunea recent încheiată au participat Teatrul muncitoresc al Întreprinderii „Electronica” din București și cel din Turnu Măgurele (ambele, cu piesa *Iubirile de-o seară* de Paul Ioachim), precum și teatrele populare din Buzău (cu *Anchetă asupra unui tinăr care nu a făcut nimic* de Adrian Dohotaru), din Buziaș (cu *Citadela sfărîmată* de Horia Lovinescu), din Caracal (cu *Vară fierbinte* de Paul Ioachim) și din Focșani (cu *Marele fluviu își adună apele* de Dan Tărchilă).

Colaborarea cu artiștii profesioniști a dat roade evidente. Teatrul popular din Buzău s-a bucurat de sprijinul compe-

tent al artistei emerite Dina Cocea; cel din Focșani a fost îndrumat de regizorul Constantin Dinischiotu; Buziașul a continuat o mai veche legătură cu tînărul regizor Florin Fătulescu; colectiful din Caracal a fost ghidat în realizarea spectacolului de Paul Ioachim, autorul textului; la Turnu Măgurele a fost invitat ca instructor artistic actorul Stelian Mihăilescu; colectiful de la „Electronica” lucrează de mulți ani cu regizorul amator Gh. Hrișcă.

La această manifestare au participat numeroase personalități artistice și culturale, oameni de teatru, regizori, actori, dramaturgi, cronicari dramatici, ziariști, reprezentanți ai radioteleviziunii, printre care Dina Cocea, artistă emerită, președinte al A.T.M., Virgil Brădățeanu, profesor la I.A.T.C., Ana Toboșaru, secretar al A.T.M., dramaturgii Theodor Mănescu, Tudor Popescu și Virgil Stoenescu, regizorii Constantin Dinischiotu și Mircea Cornișteanu, criticii de teatru Victor Parhon, Florica Ichim și alții. Oaspeții au fost primiți de primul secretar al comitetului județean de partid, tovarășa Maria Ghișlică. Tovarășul Alexandru Crihană, secretar cu probleme de propagandă al comitetului județean de partid, a rostit o alocuțiune la încheierea manifestării. Fiecare spectacol prezentat a fost analizat cu competență, relevîndu-se calitățile concepției regizorale și ale interpretării artistice, dar și neîmplinirile. Dezbaterile au constituit atît o sesiune de metodică a teatrului de amatori, utilă și interpreților și îndrumătorilor artistici, cît și un schimb de experiență, cu atît mai eficient cu cît printre participanți se aflau reprezentanți ai teatrelor populare și muncitorești din întreaga țară.

În finalul microstagiunii a avut loc consfătuirea anuală a teatrelor populare și muncitorești, temeinică și lucidă evaluare a rezultatelor obținute în stagiunea trecută și la recenta ediție a Festivalului național „Cîntarea României”.

În referatul prezentat de Institutul de cercetări etnologice și dialectologice, a fost subliniată contribuția acestor colective la educarea maselor largi de specta-

tori, în vederea implinirii sarcinilor economice, a conviețuirii în spiritul normelor eticii și echității socialiste, a pregătirii multilaterale, profesional-culturale. De asemenea, a fost amintită necesitatea propagării prin teatru a sentimentului patriotic, întemeiat pe cunoașterea istoriei poporului român, a luptei sale eroice pentru dreptate, independență și eliberare socială.

Teatrele populare și muncitorești au izbutit, în majoritatea cazurilor, nu numai să-și îndeplinească planul de spectacole în localitățile în care ființează, ci chiar să organizeze stagioni permanente în localitățile apropiate, lărgind astfel aria de cuprindere a publicului. Ele au găsit modalitatea de a-și diversifica producția artistică, montind și spectacole de estradă, de operetă sau pentru copii.

Se cuvine menționat sprijinul acordat de artiștii profesioniști mișcării teatrale de amatori, și mai ales colaborarea lor directă cu echipele teatrelor populare și muncitorești.

Nu toate colectivele au desfășurat însă o politică repertorială echilibrată; unele n-au reușit încă să-și particularizeze repertoriul în funcție de cerințele publicului din localitățile respective, ori și-au alcătuit afișul la întâmplare, spicuind printre textele așa-zis „de succes”, fără a cunoaște portofoliul de piese valoroase. În această privință se poate vorbi și despre o insuficientă preocupare din partea unora dintre cei îndrituiți să îndrume, pe plan județean, aceste unități. Se cuvine de asemenea intensificată activitatea metodică pe care teatrele populare și muncitorești, ca forme superior organizate, trebuie s-o desfășoare în mișcarea teatrală de amatori.

Planul repertorial al actualei stagiuni a fost elaborat pe baza orientărilor cuprinse în programul ideologic al partidului, acordându-se preponderență pieselor cu un accentuat conținut politico-educativ, inspirate din procesul transformărilor revoluționare ale societății noastre socialiste, din trecutul de luptă al poporului, al partidului, al clasei muncitoare, din lupta pentru pace și dezarmare. Printre cele 339 de titluri care vor alcătui afișul, semnate de 212 autori, la loc de frunte se situează acelea dedicate contemporaneității socialiste. O categorie distinctă o constituie piesele având ca temă etica raporturilor de muncă și a vieții de familie, integrarea în producție și în viața socială a tinerei generații, rolul opiniei publice în eradicarea unor mentalități și obiceiuri retrograde. Cu titlul de exemplu, iată o cifră grăitoare: 85 la sută din totalul titlurilor incluse în repertoriul acestei stagiuni aparțin autorilor români contemporani.

Prezența autorilor neprofioniști: în repertoriul teatrelor populare și muncitorești aduce o notă de prosepțime și originalitate, generînd, adesea, noi forme de expresie artistică. Proiectele cuprind și piese scrise în limbile naționalităților conlocuitoare, precum și, pentru teatrele care joacă în maghiară și germană, traduceri din dramaturgia românească; sint lucrări ce cultivă prietenia și înfrățirea în lupta și munca întregului popor pentru edificarea societății noastre socialiste. În sfîrșit, sint prevăzute spectacole de poezie și muzică, montaje literar-muzicale.

Astfel conceput, repertoriul teatrelor populare și muncitorești pentru stagiunea 1984—1985 reprezintă, în ansamblu, un program ideologic-artistic capabil să contribuie la educația revoluționară, etică și estetică a maselor, punînd totodată în valoare talentul și forța creatoare a artiștilor amatori.

Care sint semnăturile ce vor da viață și culoare afișelor? Sint anunțate piese de Horia Lovinescu, Paul Everac, Aurel Baranga, Ecaterina Oproiu, Dumitru Solomon, Th. Mănescu, I. D. Șerban, Virgil Stoescu, Emil Poenaru, Dan Tărchilă și alții. La capitolul comediei, al satirei de moravuri, sint citați Teodor Mazilu, Tudor Popescu, Ion Băieșu. Se joacă și piese aparținînd autorilor dintre cele două războaie — Victor Ion Popa, Tudor Mușatescu, Mihail Sebastian, G. M. Zamfirescu, Mircea Ștefănescu, Victor Eftimiu, precum și clasicii români, de la Facca, Alecsandri, Negruzzi pînă la Delavrancea și Caragiale. Repertoriul teatrelor maghiare și germane alătură, de asemenea, opere ale clasicii și ale scriitorilor contemporani: Schiller, Tamási Aron, Moricz Zsigmond, Méhes György, Szász János, Marton Lily. În sfîrșit, se joacă piese ale unor autori neprofioniști, precum Constantin Brăescu, C. Procopie, Constantin Banu.

Dorînd să-și marcheze participarea la evenimentele politice ale acestui an, teatrele populare și muncitorești au început stagiunea mai devreme, oferînd în premieră piese cu o tematică adecvată. S-au jucat **Citadela sfărîmată** și **Picu** de Horia Lovinescu la Buziaș și, respectiv, la Caransebeș; **Passacaglia** de Titus Popovici la Bocșa; **Evadarea** de Leonida Teodorescu la Arad; **O familie, Într-o gară mică** și **Marele fluviu își adună apele** de Dan Tărchilă la Aiud, respectiv Călărași și Focșani; **Piticul din grădina de vară** de D. R. Popescu la Pitești; **Șase băieți și o fată** de Szász Janos la Tecuci etc. Sint în pregătire evocări scenice ale legendelor figuri ale marilor răscoale țărănești din Transilvania, Horia, Cloșca și Crișan: **Urme pe zăpadă** de Paul Everac la Miercurea Cluc; **Se face**

ziură de Zaharia Bârsan la Alba Iulia și la Țirgu Lăpuș; **Baladă despre Horia** de Vasile Zdrengea la Șiria.

Desigur, s-ar putea manifesta mai multă inventivitate în alegerea textelor, s-ar putea prospecta mai activ patrimoniul literar, în vederea redescoperirii unor texte uitate. De asemenea, s-ar putea adresa invitații unor dramaturgi, sugerându-li-se teme, oferindu-li-se posibilitatea de a cunoaște viața și problemele specifice unor anumite zone. Ar fi de dorit o preocupare mai susținută pentru introduce-

rea unor forme de teatru politic (teatru-document, teatru-anchetă), care să stimuleze dezbateri legate de realități familiare publicului respectiv.

Dispunem de o zestre de piese mai vechi și mai noi, care se cer valorificate. Teatrele populare și muncitorești merită și trebuie să fie sprijinite pentru ca fiecare piesă înscrisă pe afiș, fiecare premieră să devină o sărbătoare pentru public și pentru interpreți, deopotrivă.

Mihai CRIȘAN

„Rampa“,

acum

50 de ani

octombrie

1934

La Opera Română, gongul noli stagiunii: **Maestrul cîntărești din Nürnberg** de Wagner. Hans Sachs este Ștefănescu-Goangă. La pupitru, Ionel Perlea. Avem artiști lirici de talie mondială, dar „rafinaiți“ tot mai trag cu ochiul spre scenele occidentale. Dar, val, acolo întilnesc tot... români. Soprana Florica Cristoforeanu este ovaționată la Torino, Genova, Roma — și nu e singura... ● Lucian Blaga a terminat tulburătoarea dramă **Avram Iancu** și o incredintază Naționalului din București și celui din Cluj. Maestre Calboreanu, doamnă **Elvira Godeanu**, la regizorat vă așteaptă textele... ● Aurel Ghîșescu, Gică Popovici, Constantin Ramadan, St. Clubotărașu,

Sandina Stan dau strălucire dramatizării romanului **Neamul Șotmăreștilor**. Unde, decît la Iași, piesa lui Mihail Sadoveanu și Mihail Sorbul putea găsi interpreții ideali, mai ales că Ion Sava, regizorul, redeșteaptă inspirat vremurile de vitejle? ● Tot la Iași și tot Ion Sava preagătește triumful scenic al lui Miluță Gheorghiu și C. Ramadan, în piesa lui Shaw **Androcles și leul**. ● La Teatrul maghiar din Cluj, piese românești cunosc versiuni scenice de prestigiu. O **scisoare pierdută** și **Titanic Vals** sînt premiere iminente. Să amintim că dramaturgia lui Lucian Blaga a cunoscut mari succese pe scena maghiară din Cluj. ● Naționalul clujean, sub direcția încercatului de glorie Zaharia Bârsan, deschide stagiunea cu feeria lui Vasile Alecsandri **Sînziară și Pepelea**. În distribuție, Sandu Rădulescu, Maria Cupcea, Liviu Doctor, Sorin Gabor, Cornel Potcoavă... ● La Teatrul Național din București, o inițiativă care va dăinui: se organizează matinee pentru elevi cu piese clasice. Molière, Shakespeare, Alecsandri, Caragiale, Davila vor fi pe afiș anume pentru copiii care învață

carte. ● Sub numele de „Teatrul Banatului“, compania de opere și comedii a Marioarei Cinsky (fostă parteneră a junelui Tănase!) deschide la Timișoara o stagiune a cărei istorie va merita s-o urmărim. ● Impetuoasa Marioara Voiculescu aprinde **Făclile** dramelui H. Bataille, dramaturg care, alături de Bernstein, a „electrizat“ stalurile începutului de veac. Un teatru „de pasiune“, desăvirșit sub raport tehnic, care ar merita să fie cunoscut și de nepoți, peste... 50 de ani. ● George Calboreanu rela **Vlăcu Vodă**. Sînt citeva piese în teatrul românesc a căror biografie scenică va trebui scrisă! ● Să mergem „diseară“ la „Teatrul Vesel“, unde o poreclă se transformă în renume. Tudorică Mușatescu și Sică Alexandrescu au prîtocit o comedie de Arnold și Bach, sub numele de **Bîrlig!** Intră în anele teatrului Grigore Vasiliu-Bîrlig. Să nu-l uităm nici pe cel care i-au dat replica: Tanti Cutava, Mișu Fotino, Forj Eterle, Iordănescu-Bruno. Să aplaudăm un viitor Artist al poporului.

I. N.